

Regionstyrelsen

SSIK- Sjukvårdens säkerhet i kris och krig

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen tar emot nulägesrapporten och lägger den till handlingarna.
- Regionstyrelsen fattar beslut att Region Gotland ska fortsätta medverka i SSIK-programmet.

Sammanfattning

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att förvalta investeringsprogrammet Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK). Inom ramen för regeringsuppdraget fördelar socialstyrelsen bidrag till regioner för åtgärder i syfte att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdsfastigheter. För Region Gotland berörs endast Visby Lasarett av investeringsprogrammet då bidrag lämnas för fastighet där det bedrivs slutenvård.

Investeringsprogrammet är uppdelat i 4 steg:

Steg 1 - Kartläggning och nulägesanalys. Regionerna genomför en kartläggning och nulägesanalys av vilken vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna idag. Därefter görs en kartläggning och nulägesanalys av sjukhusfastigheten enligt de nivåer som finns beskrivna i vägledningen Den robusta sjukhusbyggnaden: bas, brons, silver och guld.

Steg 2 - Målbild. Regionerna beskriver den hälso- och sjukvårdsverksamhet som ska upprätthållas under höjd beredskap, samt med vilken kapacitet, under hur lång tid, samt vilken robusthetsnivå detta kräver.

Steg 3 - GAP-analys Genom att jämföra nuläge (steg 1) och målbild (steg 2) identifieras ”gapet” mellan nuvarande och önskat läge. Utifrån gapanalysen beslutar regionerna om vilka driftsäkerhetshöjande åtgärder man vill genomföra. De åtgärder som kan finansieras genom statsbidraget ska rymmas inom villkoren för statsbidragsförordningen och Socialstyrelsens anvisningar.

Steg 4 – Genomförande. Regionerna genomför driftsäkerhetshöjande åtgärder. Efter genomförd åtgärd ska besiktning ske, och besiktningsprotokollet ska bifogas ansökan om statsbidrag

Region Gotland har genomfört Steg 1 - kartläggning och nulägesanalys. Kartläggningen påvisar att verksamhetens förmåga att bedriva robust hälso- och

sjukvård i befintliga lokaler kan beskrivas som kraftigt begränsad och sårbar för yttre påverkan.

Statsbidraget utgår från Socialstyrelsen och söks i efterhand, efter att åtgärderna enligt ovan har genomförts. Detta avser steg 2 och steg 3. För steg 4 finns i dagsläget inget beslut gällande finansiering, Det finns således ingen garanti för att kostnadstäckning erhålls via statsbidraget. Region Gotland sökte i efterhand kostnadstäckning hos Socialstyrelsen för arbetet med steg 1, vilket beviljades i sin helhet. Framtida kostnadstäckning för arbetet i steg 2 och 3 är inte garanterad och kan utebli helt eller delvis.

Förslag till beslut är att Regionstyrelsen lägger rapporten ”Steg 1 - kartläggning och nulägesanalys” till handlingarna och dessutom fattar beslut om att Region Gotland ska medverka i investeringsprogrammet ”Sjukvårdens säkerhet i kris och krig”. Detta trots att det finns en risk att den statliga kostnadstäckningen helt eller delvis kan utebli. Bedömningen är att projektet är bäst lämpat att drivas av Regionstyrelsen, i samverkan med Tekniska nämnden, Hälso- och sjukvårdsnämnden och andra berörda nämnder.

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvården är en samhällsviktig funktion med en central roll i det civila försvaret. Det är viktigt att kunna upprätthålla en fungerande sjukvård i fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig för att minska konsekvenserna för människors liv och hälsa. Beredskapsplaneringen behöver omfatta alla delar av hälso- och sjukvården. Planeringen behöver även beakta behovet av motståndskraftiga lokaler, avseende t.ex. säkerhetsskydd och försörjning av bl.a. vatten, avlopp, värme, el och ventilation.

Av vägledningen ”Den robusta sjukhusbyggnaden – En vägledning för driftsäkra sjukhusbyggnader” (Bilaga 3), som har tagits fram av MSB i nära samverkan med Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner, framgår att sjukhusbyggnader är en del av samhällets infrastruktur, och är beroende av fungerande transporter och logistik för att exempelvis transportera patienter, läkemedel, livsmedel, medicinskt förbrukningsmaterial, tvätt och avfall. Därtill finns ett externt beroende av exempelvis el- och vattenförsörjning. Fungerande it och telefoni är även kritiskt för en effektiv och säker sjukvård, bland annat för att sjukhusbyggnaderna ska vara driftsäkra, för att den medicintekniska utrustningen ska vara tillförlitlig och för att kommunikationen ska fungera.

Omfattande och längre störningar i samhällets funktionalitet kan därför ge upphov till allvarliga konsekvenser för sjukhusens driftsäkerhet och därmed för hälso- och sjukvårdens förmåga att upprätthålla sin verksamhet. För att kunna se till att vården som bedrivs i byggnaderna kan utföras säkert och effektivt behöver sjukhusen och deras fastighetstekniska system vara driftsäkra.

Investeringsprogrammet SSIK riktar sig mot sjukhusbyggnader där slutenvård bedrivs och för Region Gotland är Visby Lasarett den enda fastighet som berörs framgent i ramen för SSIK.

Arbetet med kartläggning och nulägesanalys har genomförts förvaltningsövergripande och i projektform. Projektstrukturen vilken består av projektägare, projektledare, styrgrupp och projektgrupp har medarbetare från hälso- och sjukvårdsförvaltningen, tekniska förvaltningen och Regionstyrelseförvaltningen. Delar av arbetet har utförts av konsult.

Utifrån ett metodstöd som Socialstyrelsen tagit fram som underlag och vägledning i arbetet med kartläggning och nulägesanalys har arbetet sedan genomförts. Ungefär 100 intervjuer inom de 28 ämnesområdena har genomförts med totalt 28 sakkunniga personer både inom egen organisation men också upphandlad leverantör. Anlitad konsultfirma har varit intervjuledare och även sammanställt slutrapporten.

Projektgruppen har sammanträtt regelbundet för att stämma av kring arbetet gång. Styrgruppen har informerats löpande av projektledaren och vid behov fattat inriktningsbeslut.

Ersättning för utlägg för regioner vilka genomfört arbete kopplat till SSIK ansöks i efterskott. Detta innebär att regioner löper en ekonomisk risk då godkännande av ansökan för ersättning ej är garanterad. För arbete med Steg 1 ansökte region Gotland om medel från investeringsprogrammet motsvarande 832 220kr. Ansökan beviljades av Socialstyrelsen i sin helhet.

Detta förfarande kring ansökan om ekonomisk ersättning kommer fortsatt tillämpas av socialstyrelsen för steg 2 och 3 (Målbild och GAP-analys). Gällande steg 4 (Genomförande av åtgärder) finns inget beslut i dagsläget då socialstyrelsen uppmärksammat att den ekonomiska risk nuvarande förfarande medför, är för stor för regionerna i detta steg. Socialstyrelsen för dialog med regeringen kring detta.

Sammantaget finns det alltså en ekonomisk risk för Region Gotland att medverka i SSIK, då ersättningen i en eventuell framtida medverkan helt eller delvis kan utebli.

Sammanfattning av "steg 1 – kartläggning och nulägesanalys"

En kartläggning och nulägesanalys genomfördes i hösten 2023, där 28 sakområden utvärderats enligt anvisningarna för SSIK med stöd av MSB:s vägledning "Den robusta sjukhusbyggnaden". Detta har gjorts genom intervjuer med 28 medarbetare samt kartläggning av dokumentation. Vissa personer har medverkat i flera sakområden vilket gjort att nästan 100 intervjuer genomförts. Det bör beaktas att vissa frågeställningar besvaras subjektivt baserat på individens kunskap inom aktuellt ämne.

Målet är att för varje sakområde kunna inplacera området i en robusthetsnivå, enligt en mall framtagen av MSB. Robusthetsnivåerna är:

Bas

Sjukhuset har förmåga att kunna upprätthålla sin prioriterade verksamhet under störningar som varar ett dygn.

Brons

Sjukhuset har förmåga att upprätthålla sin prioriterade verksamhet vid störningar som varar minst tre dygn.

Silver

Sjukhuset har förmåga att upprätthålla sin prioriterade verksamhet vid störningar som varar minst en vecka. Silver innebär också att sjukhuset har utrymmen och utrustning för att snabbt kunna skala upp sin förmåga att ta emot och vårda ett större antal patienter.

Guld

Sjukhuset har förmåga att upprätthålla sin prioriterade verksamhet vid allvarliga störningar i samhällets funktionalitet som varar minst tre månader. Under de tre månaderna förutsätts att logistikflödena med omvärlden har begränsningar men inte är helt avbrutna. I vägledningen förutsätts också att de allvarliga störningarna i

samhällets funktionalitet (dricksvattenförsörjning, värmeförsörjning, elförsörjning och så vidare) pågår periodvis under de tre månaderna.

Sammanfattning av kartläggningen

Kartläggningen visar på en överlag låg robusthetsnivå vid Visby lasarett - inget sakområde når nivå brons, silver eller guld. För några områden nås inte ens basnivån. Dock visar kartläggningen att inom några sakområden krävs det endast enkla åtgärder för att uppnå bronsnivån. En grundläggande problematik är att sjukhusbyggnaden är till stor del uppförd på 70- och 80-talet, vilket medför att den ej är anpassad till den teknik- och verksamhetsutveckling som skett de senaste 20 åren. En ytterligare problematik är på utrymme som i sin tur får konsekvenser för såväl lagerhållning som val av bästa möjliga lokal/utrymme för t.ex. teknik, brandskydd, antagonistisk hotbild etc. Vid byte eller uppgradering av tekniska installationer så som kablar, rör etc. har inte gammal teknik tagits bort i samma takt som det nya installeras. Detta har bidragit till den redan befintliga utrymmesbristen. Rapporten i sin helhet är bifogad ärendet men belagd med sekretess.

Bedömning

Bedömningen är att Region Gotland bör fortsätta medverka i SSIK eftersom verksamheten är i behov av robusta sjukhuslokaler. Det är av yttersta vikt att Region Gotland tar fram en målbild för sjukvårdsverksamhet som motsvarar de behov och förväntningar som ställs utifrån ett totalförsvarsperspektiv.

Det finns en risk att Region Gotland inte får kostnadstäckning för sin medverkan, dock har arbetet präglats av tät dialog med Socialstyrelsen för att säkerställa leverans mot uppdraget vilket resulterat i full kostnadstäckning hittills. Denna arbetsmetod kommer fortsätta tillämpas i framtida steg för att minimera risken för avslag. Det är därför ur kostnadsperspektiv motiverat att fortsätta medverka i SSIK.

De resultat som kommer fram i projektet kan mycket väl ligga till grund för andra utredningar som genomförs, exempelvis ombyggnationer av lasarettet. Det är också troligt att detta kan ge ytterligare argument i dialogen kring kostnadsersättning för ö-läget. Självklart kan även fortsatt medverkan i SSIK i slutändan resultera till faktiska fastighetsåtgärder som finansieras av staten. Vår medverkan ökar förutsättningarna för en robust hälso- och sjukvård i kris och krig.

Den sammantagna bedömningen är att fortsatt medverkan i SSIK är motiverad.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Anvisningar om statsbidrag

Bilaga 2. Den robusta sjukhusbyggnaden

Bilaga 3. Rapport: Kartläggning och nulägesanalys SSIK

Tekniska nämnden 2024-06-17, § 135

Hälso- och sjukvårdsnämnden 2024-06-20, § 67

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-29

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Lars Göran Uddholm
Beredskapschef